

בטיחות ברפת החלב

מדי פעם אנחנו שומעים על פציעות של עובדים שלא גילו זהירות מספקת בעבודה ובמגע עם בעלי חיים ברפת או במכסמה. פציעות אלה הן נמנעות אם נגלה זהירות ההולכת את המגע עם בעלי החיים. **דוד נוה**, מדריך בקר בגליל המערבי, מביא את הסכנות העיקריות בעבודה עם בעלי חיים ברפת ואף נותן כמה המלצות שעשויות למונע פגיעות גוף

תאונות העבודה בחקלאות גורמות לנזק של כ-130 מיליון ש"ח בשנה, עקב הפסד ימי עבודה ותשלומי דמי פגיעה לנפגעים. לצערנו, חלק מתאונות העבודה מסיימות במוות, ותאונות העבודה בחקלאות גובות מחיר כבד של 3 עד 5 הרוגים בשנה. עדיין לא נאספים נתוני פגיעה בחקלאות, על פי הענפים השונים בחקלאות, כך שאין בידינו נתונים מפורטים על ענף הרפת.

רקע

בישראל פועלים כ-20,000 חקלאים אשר מעסיקים כ-50,000 עובדים. בכל שנה נפגעים בתאונות עבודה כ-4,400 עובדים. שהם 6% מהעוסקים בחקלאות. בענף החקלאות יש, באופן יחסי, יותר נפגעים בעבודה מאשר בענפי

התעשייה ובענפים אחרים.

אמצעי בטיחות ברפת יחסכו פגיעה בנפש

שונה המשמש בעבודה (טרקטורים, מכונות חקלאיות שונות, ציוד חליבה ציוד חשמלי וכימיקלים שונים).

משקל גוף הבקר נע בין 40 ק"ג משקלו של עגל בן יומו ועד 600-850 ק"ג שהוא משקלה של פרה בוגרת. עגל מפותם או עגלה בוגרת (בת שנה) משקלם כ-500 ק"ג. כמו כן, הרפתן, המזריע והרופא הווטרינרי נדרשים, באופן שוטף, לטפל בבקר: הזרקות, טיפול בטלפיים ובדיקות רפואיות שונות, העברת פרות לחליבה או בין הסככות ברפת.

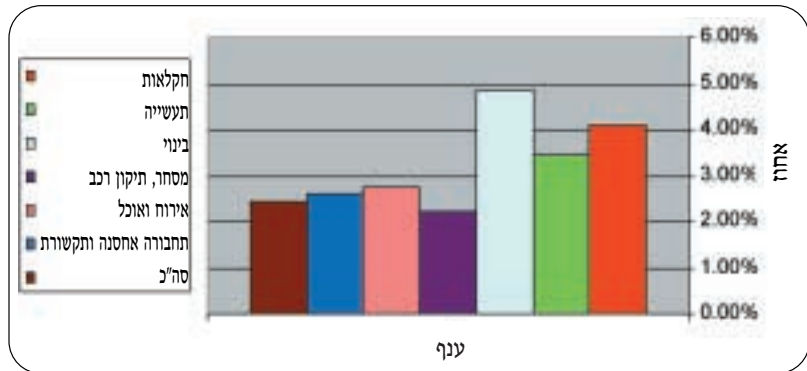
העבודה ברפת מתבצעת בכל עונות השנה, בכל יום, וכמעט 24 שעות ביממה. העבודה מתבצעת באתרים בעלי אופי שונה אחד ממשנהו (מכון חליבה, סככות גידול ומרכז מזון) וכן ציוד שונה בכל אתר.

עקב המגע הצמוד עם בע"ח והציוד וכן התדירות הגבוהה של מגע זה נוצרים סיכונים בטיחותיים שונים.

גורמי הסיכון בעבודת המטפל בבע"ח

פרות, עגלות ועגלים, הם בע"ח ולכן אינם "מצוידים" באמצעי בטיחות שונים, כמו שיש בציוד מעשה ידי אדם, כאן ההפך הוא הנכון, בע"ח יגנו על עצמם בכל מקרה שמתפרש על

גרף 1. אחוז הנפגעים בחקלאות בהשוואה לענפים אחרים במשק

טבלה 1 - מספר תאונות שהסתיימו במוות בחקלאות ובענפים שונים

ענף/שנה	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
תעשייה	22	23	10	8	10	10	199	8	21	16	22
בנייה	49	50	53	34	30	31	31	34	15	24	30
מחצבות	1	3	3	1	0	0	0	1	0	2	0
נמל	1	2	0	4	0	5	0	2	2	2	0
רכבת	1	0	0	2	1	0	3	0	1	0	0
אחר	10	20	8	15	16	12	7	12	10	4	5
חקלאות	5	6	1	2	4	2	2	3	3	6	4
סה"כ	89	104	75	66	61	60	62	60	52	54	61
% בחקלאות	6%	6%	1%	3%	7%	3%	3%	5%	6%	11%	7%

מגע מתחשב עם הפרות

ענף החלב בישראל

מנתוני 2005, בישראל מיוצרים כ-1,150 מיליון ליטר חלב בקר בשנה. חלב זה מכיל 3.58% שומן ו-3.14% חלבון. 57% מייצור החלב מתקיים במשק השיתופי ו-43% מחלב מיוצר במשק המשפחתי. בישראל מיוצר החלב ע"י כ-105,000 פרות חלב מגזע הולשטיין. בישראל יש 1,047 עדרים של בקר לחלב, שבהם יש גם שלוחות נוספות: שלוחת העגלות אשר מגודלות לצרכי תחלופה של פרות החלב, שלוחה זו מהווה כ-75% ממספר הפרות. עגלות אלו מגודלות מהלידה ועד כ-24 חודש, הגיל שבו הן ממליטות והופכות לפרות בוגרות. כמו כן, מייצר עדר החלב כ-50,000 עגלים בשנה. עגלים אלו מפותמים במשקי פיתום או כשלוחה על יד עדר החלב.

אופי העבודה ברפת

העובדים ברפת החלב באים במגע באופן שוטף עם בע"ח (פרות עגלות ועגלים) וכן עם ציוד

ידם כסכנה. פרות הן בע"ח אשר נבהלים בקלות מכל שינוי פתאומי בסביבתם. כאמור, הן בדרך כלל, אינן תוקפניות אך כאשר אירוע מזוהה על ידן כסכנה הן עלולות לבעוט, לנגוח ובמקרה הטוב לברוח.

התנהגות שקטה ומתונה בזמן הטיפול בפרה מפחיתה את מצב הלחץ שבו נמצאת הפרה ולכן גם הסיכון לתגובת לחץ הפרה יורד. ולכן תמיד יש לטפל בבקר בשקט, אך בזהירות רבה בבחינת "כבדהו וחשדהו"

ידועים לא מעט מקרים שבהם נפגעו אנשים ע"י עגל שנגח. לדוגמה קרה מקרה שבו סוחר בקר נכנס לבדו למכלאת עגלים והותקף ע"י עגל בנגיחה - מקרה זה הסתיים באובדן עינו של הסוחר. ידועים לא מעט מקרים שבהם פרות דרכו על כף רגל של עובד, דריכה

שעלולה להסתיים בשבר או בפציעה. רופא או מזריע, שעובר מאחרי שורת פרות קשורות בסגר, נתקל לא פעם, בבעיטות לאחור מפרה מבוהלת.

אתר נוסף שבו מתקיים מפגש יומיומי עם הפרות הוא מכון החליבה. פרות מבוהלות עקב התנהגות החולב, כגון זירוז במכות או חליבה לא שקטה, עלולות לבעוט בזמן הכנתן לחליבה. אירועי בעיטות כאלו הסתיימו לא אחת, ביד שבורה. יש לזכור כי יש הבדלים בהתנהגות פרות בוגרות, עגלות או עגלים. הסיכונים העיקריים:

1. העבודה עם פרות היא עבודה עם "ציוד כבד" ולכן כאשר העובד נאלץ לעבוד בצמוד לפרה או לעגלה (בחליבה או בטיפולים וטרינריים והזרעות), חייב הוא לגלות ערנות וזהירות. במיוחד במצבים שבהם בע"ח עלולים להיות נתונים ללחץ, ועלולים לבעוט או למחוץ את גוף העובד, כנגד קיר או גדר או מעיכת כף הרגל ע"י דריכת הפרה.

2. התנהגות בע"ח: בדרך כלל כאשר בעלי החיים נתונים בלחץ, עקב קשירתן בסגר, הולכה תוך צעקות ומכות, טיפול וטרינרי, העמסה למשאית, הולכה למשקל או לרמפה, או כל התנהגות אחרת ששונה משגרת החיים היומיומית שלהם - במצבים כאלו עלולות הפרות לבעוט, עגלים ועגלות עלולים גם לנגוח ולכן יש להיות ערני לסכנה ולעבוד כאשר גוף העובד נמצא מחוץ לטווח הבעיטה של רגל הפרה (רגליים אחוריות בלבד). יש לזכור כי הפרה מסוגלת לבעוט לכל הכיוונים. רצוי, אם אפשר, לעבוד כאשר העובד נמצא מאחרי מסתור מתאים כגון גדר. עם זאת יש לדעת שהתנהגות שקטה ומתונה בזמן הטיפול בפרה מפחיתה את מצב הלחץ שבו נמצאת הפרה ולכן גם הסיכון לתגובת לחץ הפרה יורד. ולכן תמיד יש לטפל בבקר בשקט, אך בזהירות רבה בבחינת "כבדהו וחשדהו".

כמו שנאמר "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" - דברים ד' 15 ■

תחרות ציורי קיר יפים ברפת

מכון החליבה של משפחת גת בגבעת יואב

הכנס המדעי הקרוב יתקיים בימים 20-22 למאי 2008 במלון "רנסנס" בירושלים. בכנס תהיה תצוגה של **ציורי קיר יפים ברפת** אתם מתבקשים לשלוח לנו תצלומים של ציורים בכניסה לרפת, במכון החליבה, על הסככות והמאצרות וכל ציור שנראה לכם הולם. דוגמה לציור קיר מופיעה בעמוד השער של חוברת זו. התצלומים יישלחו למערכת "משק הבקר והחלב" בקובץ גרפי ובאיכות טובה. אנחנו נמסגר את התמונות ולאחר הכנס נציג אותן לראווה ברפתות ובמוסדות הענף

צאו לדרך!

בור תחמיץ ברפת גנוסר